

انجام پژوهش‌های تخصصی برای رفع مشکلات و توسعه اقتصادی استان توسط مرکز پژوهش‌ها اتاق تبریز

مرکز پژوهش‌ها اتاق بازرگانی تبریز در بازه سه‌ساله ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴ مجموعه‌ای از مطالعات تخصصی و سیاست‌محور را با هدف ارتقای نقش بخش خصوصی در تصمیم‌سازی‌های اقتصادی کشور و توسعه پایدار استان آذربایجان شرقی به انجام رسانده است. این مرکز طی سه سال گذشته بیش از ۵۶ عنوان طرح پژوهشی در حوزه‌های کلان اقتصاد ایران، تجارت خارجی، انرژی، صنعت، حکمرانی اقتصادی و مسائل راهبردی استان تدوین و ارائه کرده است.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، این پژوهش‌ها با تمرکز بر تحلیل چالش‌های ساختاری اقتصاد کشور و ارائه راهکارهای اجرایی، تلاش داشته‌اند پیوند میان دانش اقتصادی و نیازهای واقعی بخش خصوصی را تقویت کرده و در فرآیند سیاست‌گذاری ملی و منطقه‌ای نقش آفرینی مؤثرتری داشته باشند.

تمرکز بر اصلاح ساختار اقتصاد؛ تورم، انرژی و تأمین مالی

بخش مهمی از مطالعات سه‌ساله مرکز پژوهش‌ها به ریشه‌یابی ناترازی‌های اقتصاد کلان اختصاص داشته است. در این مطالعات، عواملی همچون رشد نقدینگی، کسری بودجه دولت، سیاست‌های ارزی چندرخی، ناکارآمدی نظام یارانه‌ای و قیمت‌گذاری انرژی به عنوان پیشران‌های اصلی تورم و رکود اقتصادی شناسایی شده‌اند. در حوزه تأمین مالی نیز، پژوهش‌ها نشان می‌دهد استفاده دولت از منابع بانکی برای جبران کسری بودجه موجب کاهش دسترسی بخش خصوصی به تسهیلات و بروز پدیده «ازدحام مالی» شده است؛ موضوعی که در نهایت سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی را محدود می‌کند. همچنین در مطالعات مرتبط با انرژی و یارانه‌ها، بر هزینه‌های سنگین سیاست‌های ناکارآمد در حوزه حامل‌های انرژی تأکید شده و اصلاح تدریجی قیمت انرژی، انضباط بودجه‌ای و بهبود سیاست‌های پولی و ارزی به عنوان مسیرهای اصلاح ساختاری پیشنهاد شده‌اند.

توسعه تجارت خارجی و دیپلماسی اقتصادی

یکی از محورهای ثابت پژوهش‌های سه‌ساله، توسعه صادرات غیرنفتی و تقویت جایگاه آذربایجان شرقی در تجارت منطقه‌ای بوده است. مطالعاتی در زمینه بازارهای صادراتی، کریدورهای بین‌المللی، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، کریدور شمال و جنوب و زنگه زور و همچنین زنجیره‌های حمل‌ونقل و لجستیک منطقه‌ای انجام شده است. در این پژوهش‌ها، بر نقش نظام ارزی، ثبات سیاست‌های تجاری و کاهش موانع ساختاری در توسعه صادرات تأکید شده و نقشه‌های راهی برای گسترش روابط تجاری استان با بازارهای همسایه و فرامنطقه‌ای ارائه شده است.

تمرکز بر مسائل توسعه‌ای استان

در سطح استانی، مطالعات متعددی به ظرفیت‌ها و چالش‌های آذربایجان شرقی اختصاص یافته است. از جمله مهم‌ترین موضوعات می‌توان به:

- بررسی ظرفیت معدن مس سونگون و نقش آن در زنجیره ارزش ملی مس
- تحلیل وضعیت آب و بحران منابع زیرزمینی و دریاچه ارومیه
- ارزیابی صنعت گردشگری و نمایشگاهی
- بررسی طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام
- تحلیل وضعیت مسکن و زیرساخت‌های شهری
- ارزیابی ائتلاف منابع ارزی در واردات کالاهای اساسی

اشاره کرد. این مطالعات بر لزوم توسعه زنجیره‌های ارزش، بهبود بهره‌وری منابع و افزایش سهم استان از منافع اقتصادی تأکید داشته‌اند.

ورود به حوزه سیاست‌گذاری کلان و اصلاحات نهادی

در کنار موضوعات اقتصادی، مرکز پژوهش‌ها در سه سال گذشته به اصلاحات نهادی و سیاست‌گذاری کلان نیز توجه ویژه داشته است. بررسی برنامه‌های توسعه کشور، تحلیل بودجه‌های سالانه، ارزیابی قوانین مرتبط با محیط کسب و کار، و ارائه پیشنهادهای اصلاحی در حوزه‌های مالیاتی، ارزی و بانکی از جمله این اقدامات است. همچنین مطالعات تطبیقی و ژئو اقتصادی درباره اقتصاد کشورهای نفتی، تجربه کشورهای درگیر بحران، و مقایسه اقتصاد ایران با کشورهایمانند آرژانتین انجام شده است که هدف آن استخراج درس‌های سیاستی برای اصلاح ساختار اقتصادی کشور بوده است.

امنیت اقتصادی، بحران‌ها و آینده پژوهی

در سال پایانی این دوره، بخشی از مطالعات به موضوعات ژئوپلیتیکی و اقتصاد پس از بحران اختصاص یافت. بررسی جنگ‌های پس از جنگ جهانی دوم، تحلیل تجربه کشورهای درگیر جنگ و ارائه راهکارهای بازسازی اقتصادی از جمله محورهای این پژوهش‌ها بوده است. همچنین موضوعاتی مانند مدیریت شرایط اضطراری، تاب‌آوری اقتصادی، نقش فناوری‌های نوین، هوش مصنوعی در تجارت و آینده نظام‌های تجاری نیز در دستور کار قرار گرفته‌اند.